

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 182/2017

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 1133/16/3309 a jej uznesením z 18. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Trenčín (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pn 1133/16/3309 a jej uznesením z 18. januára 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 21. novembra 2016 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku na bližšie nekonkretizovaných zamestnancov Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby [REDACTED], ktorí o ňom mali zaznamenávať do informačného systému agendy obvinených a odsúdených (ďalej len „aplikácia VVVT“) vykonštruované negatívne záznamy.

3. Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Trenčín ČVS: ORP-1034/1-VYS-TN-2016 zo 14. decembra 2016 bolo trestné oznámenie odmietnuté, pretože nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu bola napadnutým uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 1133/16/3309-5 z 18. januára 2017 zamietnutá ako nedôvodná.

4. Podľa sťažovateľa vyšetrovateľ obsah trestného oznámenia fakticky ignoroval, pričom v odôvodnení uznesenia priznal, že sa trestným oznámením bližšie nezaoberal, pretože ho považuje za „klasickú obranu“ pred nepriaznivými informáciami. Prokurátorka rozhodujúca o jeho sťažnosti len formalisticky označila uznesenie vyšetrovateľa za zákonné a dôvodné s tým, že tvrdenia sťažovateľa „považuje za účelové v snahe akýmkoľvek spôsobom demonštrovať svoj nesúhlas s jeho umiestnením vo výkone trestu odňatia slobody. V rozhodnutí nijakým spôsobom nereaguje na žiadnu zo sťažnostných námietok, ani na žiadosť sťažovateľa o nahliadnutie do spisu.“.

5. Sťažovateľ je toho názoru, že uvedeným postupom došlo k zásahu do jeho práva na súkromie, práva na zachovanie dobrej povesti a na ochranu mena a tiež práva na súdnu ochranu. V prvom rade poukazuje na skutočnosť, že už samotné uchovávanie osobných údajov je zásahom do práva na súkromie. Prípadné použitie či neumožnenie dotknutej osobe takéto údaje spochybníť považuje za samostatný zásah, pričom odkazuje na rozsudok Veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Rotaru proti Rumunsku zo 4. 5. 2000 (bod 46) a vo veci Amann proti Švajčiarsku zo 16. 2. 2000 (body 69 – 70). K zásahu do práva na súkromie ďalej uvádza, že:

„35. Vo veci Turek proti Slovenskej republike ESLP vyžadoval, aby osoba, ktorej práva pod čl. 8 Dohovoru boli dotknuté uchovávaním osobných informácií, mala účinný prostriedok nápravy, ako sa zásahu brániť. Pokiaľ strane, ktorej sa týkajú utajované skutočnosti, je odopretý prístup ku všetkým alebo väčšine materiálov, o ktorých sa koná, jej možnosti vyvrátiť verziu udalostí predloženou bezpečnostnými zložkami by boli výrazne obmedzené (rozsudok zo 14.2.2006, § 112 a 115).

36. ESLP námietku sťažovateľov v súvislosti s odmietnutím štátu oznámiť im, aké informácie sú o nich uchovávané, niekedy posudzuje ako zásah do práv pod čl. 8 Dohovoru (rozsudok vo veci Segerstedt-Wiberg a ďalší proti Švédsku, zo 6.6.2006, § 99), inokedy ako pozitívny záväzok štátu (rozsudok Veľkého senátu vo veci Odièvre proti Francúzsku, z 13.2.2003, § 40). Aplikovateľné princípy sú obdobné, keď je nutné v oboch kontextoch vziať ohľad na nutnosť dosiahnutia spravodlivej rovnováhy medzi súperiacimi záujmami a v oboch kontextoch štáty používajú určitý priestor pre uváženie (Odièvre, § 40).

37. V rozsudku Pléna vo veci Gaskin proti Spojenému kráľovstvu, zo 7.7.1989, Súd nevyslovil priamo, že sťažovateľovi má byť prístup k úradným záznamom vedeným o jeho osobe umožnený, ale vyžadoval, aby existovala procedúra, ktorá poskytne nezávislé posúdenie, či pretrvávajúca dôvernosť informácií je stále nevyhnutná. Zásadným pre dospenie k tomuto pozitívnemu záväzku bol význam týchto informácií pre sťažovateľa (§ 49).

38. V prípade informácií, ktoré sa zhromažďujú za iným účelom ako je ochrana národnej bezpečnosti, má človek právo dozvedieť sa, aké informácie z jeho súkromia štát zhromaždil vo svojich informačných systémoch. Hoci dôvernosť záznamov je dôležitá kvôli tomu, aby sa v nich mohli uschovávať objektívne a spoľahlivé informácie, aj v tomto prípade treba pamätať na rovnováhu verejných záujmov a záujmov jednotlivca (Gaskin Case. Séria A, 1989, č. 160) (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava: C.H. Beck, 2015, str. 414).“

6. K porušeniu povinnosti náležite odôvodniť rozhodnutie sťažovateľ uvádza najmä, že:

„Povinnosti odôvodnenia rozhodnutí prokuratúry v zákonom stanovených prípadoch nemožno rozumieť inak, než že prokuratúra v odôvodnení svojho rozhodnutia rozhodovacie

dôvody natoľko vyloží, že z nich bude zrejmý rozsah vykonávaného prieskumu a najmä - aspoň podstatným spôsobom - vysvetlené, prečo matéria sťažnosti zostala rozhodnutím o nej nedotknutá, príp. z akých dôvodov bolo zmenené napadnuté rozhodnutie či nahradené rozhodnutím vlastným. Ide o povinnosť, ktorá sa úzko dotýka nielen procesnej čistoty konania, ale tiež práva na obhajobu.“

7. Sťažovateľ napokon uzatvára, že:

„43. Je nesporné, že konštruovanie nepravdivých osobných údajov predstavuje závažný zásah do základných práv dotknutej osoby. Sťažovateľ nemá možnosť získať do dispozície záznamy zanesené do aplikácie VVVT a tieto po ich špecifikovaní rozporovať, pričom z práva na súkromie plynie nevyhnutnosť možností procesnoprávnej ochrany v takejto situácii.

44. Pre potreby ďalšej argumentácie treba uviesť, že súčasťou práva na súkromie je aj česť a dobrá povesť osoby (rozsudok ESĽP vo veci Pfeifer proti Rakúsku, z 15.11.2017, § 35). Právo na česť a dobrú povesť treba vykladať a aplikovať v súlade s princípom *praesumptio boni viri*, ktorý znamená, že osoby sa považujú za čestné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Rovnako treba zdôrazniť, že šírenie nepravdivých informácií nepoužíva ústavnú ochranu (PL. ÚS 12/09) a je nutné takýmto spôsobom nahliadnuť aj na zber, uchovávanie a používanie nepravdivých osobných údajov (o správaní napr.), čo predstavuje zneužívanie právomoci osoby, ktorá takéto údaje zbiera, zavádza do informačného systému a prípadne následne používa.

45. Pred neoprávnenými zásahmi do označených základných práv konštruovaním nepravdivých negatívnych osobných údajov (záznamov o správaní v aplikácii VVVT) sa sťažovateľ chcel brániť podaním trestného oznámenia, ktoré považuje v tejto situácii za jediný efektívny a účinný prostriedok nápravy - práve to, čo je „v stávke“ vedie sťažovateľa k záveru, že z práva na súkromie možno v uvedenej situácii dovodiť pozitívny záväzok účinného úradného vyšetrenia trestného oznámenia podobne, ako pri čl. 3 Dohovoru; neakceptovanie tohto argumentu by malo za následok vystavenie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody svojvôli zamestnancov zboru a ich beztrestnosť (nepostihnuteľnosť) pri porušovaní základných práv týchto osôb konštruovaním negatívnych osobných údajov. (...)

8. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálehom takto rozhodol:

„1. Postupom Okresnej prokuratúry Trenčín v konaní sp. zn. 1 Pn 1133/16/3309 a jej uznesením zo dňa 18.1.2017 bolo v dôsledku nedostatočného vyšetrenia trestného oznámenia sťažovateľa porušené jeho základné právo na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s porušením základného práva na súkromie a práva na zachovanie dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Okresnej prokuratúry v Trenčíne, sp. zn. 1 Pn 1133/16/3309-5 zo dňa 18.1.2017, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu 2 600 € (Eur), ktorú mu je povinná zaplatiť Okresná prokuratúra v Trenčíne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

11. Podstatou námietok sťažovateľa je, že orgány činné v trestnom konaní nijakým spôsobom neprešetrili jeho trestné oznámenie týkajúce sa zaznamenávania nepravdivých negatívnych osobných údajov do aplikácie VVVT a ani nereagovali na jeho sťažnostné námietky, pričom „v stávke“ bolo jeho právo na súkromie. Z uvedeného práva je podľa sťažovateľa možné vyvodiť pozitívny záväzok účinného vyšetrenia trestného oznámenia, podobne ako v prípade čl. 3 dohovoru. Uvedeným postupom mali orgány činné v trestnom konaní, predovšetkým okresná prokuratúra, porušiť jeho právo na súdnu ochranu v spojení s právom na ochranu súkromia, zachovanie dobrej povesti a ochranu mena.

12. Ústavný súd predovšetkým podotýka, že pokiaľ ide o právo na súdnu ochranu, uvedené právo nemohlo byť v prerokúvanej veci (vo fáze pred začatím trestného stíhania) vôbec dotknuté. Súčasťou práva na súdnu ochranu totiž nie je právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, aby na základe podaného trestného oznámenia bol orgán prokuratúry povinný začať trestné stíhanie či podať obžalobu voči označeným osobám (porov. I. ÚS 126/06, II. ÚS 526/2013, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09). Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (porov. rozhodnutie ESLP vo veci Dziedzic proti Poľsku

č. 50428/99 z 25. 11. 2003, bod 6; rozsudok vo veci *Helmerts v. Švédsko* č. 11826/85 z 29. 10. 1991, bod 29; rozsudok vo veci *Kusmierik v. Poľsko* č. 10675/02 z 21. 9. 2004, bod 48). Sťažovateľovi zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyplýva iba právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní jeho oznámením o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom zaoberali (III. ÚS 261/05, II. ÚS 180/09), pričom v okolnostiach veci sťažovateľa možno vysloviť záver, že okresná prokuratúra sa jeho vecou zaoberala ústavne akceptovateľným spôsobom. Z uvedeného dôvodu sa teda sťažnosť sťažovateľa javí ako zjavne neopodstatnená.

13. Ústavný súd si je vedomý judikatúry ESLP, ktorú reflektoval aj vo svojej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej zlyhanie štátu pri vyšetrowaní niektorých trestných činov môže viesť k porušeniu čl. 2 ústavy (pozri napr. rozsudok Veľkého senátu vo veci *McCann a ďalší proti Spojenému kráľovstvu* č. 18984/91 z 27. 9. 1995, bod 161 alebo rozsudok *Isayeva, Yusupova a Bazayeva proti Rusku* č. 57947/00 z 24. 2. 2005, body 209 – 213), čl. 3 (rozsudok vo veci *Assenov a ďalší proti Bulharsku* č. 24760/94 z 28. 10. 1998, bod 102; podobne nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 70/01 z 27. júna 2003), čl. 4 (rozsudok vo veci *Rantsev proti Cypru a Rusku* č. 25965/04 zo 7. 1. 2010, bod 288) a výnimočne tiež k porušeniu sťažovateľom označeného čl. 8 dohovoru.

14. Pri zásahoch do práva zaručeného čl. 8 dohovoru však ESLP vyžaduje trestnoprávnu ochranu len veľmi výnimočne. Pozitívny záväzok štátu viesť účinné vyšetrowanie sa vzťahuje len na veľmi závažné zásahy do samotnej podstaty tohto práva („where fundamental values and essential aspects of private life are at stake“ – pozri rozsudok vo veci *X a Y proti Holandsku* č. 8978/80 z 26. 3. 1985, bod 27; ďalej napr. rozsudok vo veci *Söderman proti Švédsku* č. 5786/08 z 12. 11. 2013, body 82 – 85). Takými sú predovšetkým vážne zásahy do fyzickej či psychickej integrity, ako sú napríklad prípady domáceho násillia (rozhodnutie vo veci *M. T. a S. T. proti Slovensku* č. 59968/07 z 29. 5. 2012, body 58 a 64), sexuálneho násillia (pohlavné zneužívanie či znásillnenie, pozri napr. rozsudok vo veci *X a Y proti Holandsku* č. 8978/80 z 26. 3. 1985, bod 27), či fyzického násillia voči skupinám vyžadujúcim špeciálnu ochranu, ako sú napr. deti

(rozsudok vo veci Remetin proti Chorvátsku č. 29525/10 z 11. 12. 2012, bod 91).
V ostatných prípadoch postačí ochrana prostriedkami iných právnych odvetví.

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom tvrdený zásah, ktorý mal spočívať v zaznamenávaní negatívnych osobných údajov do aplikácie VVVT, zjavne nevykazuje takú mieru závažnosti, aby (aj v prípade jeho potvrdenia) vyžadoval ochranu prostredníctvom prostriedkov trestného práva, pretože nejde o vážny zásah do psychickej či fyzickej integrity sťažovateľa, a preto postupom okresnej prokuratúry nemohlo dôjsť ani k zásahu do tzv. procedurálneho aspektu práva na súkromný život a ústavná sťažnosť je aj v tomto smere zjavne neopodstatnená.

16. Okrem uvedeného okresná prokuratúra v danej veci odpovedala na všetky zásadné výhrady sťažovateľa. Vzhľadom na to, že postupom okresnej prokuratúry, spočívajúcim v zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ústavy ani k porušeniu práv zaručených v čl. 8 dohovoru a v čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, odmietol ústavný súd sťažnosť v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatku návrhu spočívajúceho v absencii právneho zastúpenia, pretože by to nemohlo ovplyvniť výsledok konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2017